

Biannual Journal of Applied Counseling (JAC)
2020, 10(1), 89-112
Received: 09 July 2020
Accepted: 05 Sep 2020
DOI: 10.22055/jac.2020.34292.1757
Original Article

دوفصلنامه مشاوره کاربردی
دانشگاه شهید چمران اهواز
۱۳۹۹، ۱۰(۱)، ۸۹-۱۱۲
دریافت: ۱۳۹۹/۰۴/۱۹
پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۱۵
نوع مقاله: پژوهشی اصیل

Exploring a Model for Explaining the Loneliness of Girl and Boy Students Based on the Dark Triad: Studying the mediating Role of Love Styles

Marziyeh Sadeghzadeh*

Farhad Khormaei**

Maryam Esfandyari***

Abstract

The aim of this study was to investigate the possibility of predicting students' loneliness based on dark personality traits and mediation of love styles. The method of this study was correlation of path analysis type. 551 students (295 girl and 256 boys) were selected using multi-stage cluster sampling method from Sari universities and responded to the Dark Triad Questionnaire (Jonason & Webster), Love Attitude Scale (Hendrick, Hendrick, & Dick) and Loneliness Scale (Russel, Peplau, & Cutrona). Data were analyzed using path analysis statistical method and AMOS software. Findings showed that in the sample of girl students, antisocial trait influenced the loneliness through mediating the erotic love, and in the case of boys students, narcissism trait was effective on loneliness through mediating of manic love style. Therefore, in general, it can be said that at least part of the relationship between the three dark traits of personality and loneliness in young non-clinical samples can be justified by the mediating effect of different attitudes to romantic relationships.

Keywords: Loneliness, Love styles, Dark triad.

Extended Abstract

Introduction

The basic logic behind compiling the three personality traits including narcissism, Machiavellianism, and psychopathy in a single set called the Dark Triad is their similarity with respect to the pain and suffering they create for people working towards their goals (Paulhus & Williams, 2002). In fact, dark triad members can be placed in the second quarter of the interpersonal circumplex which defined by a low score in the communion

* Assistant Professor, Department of Psychology, Kazerun Salman Farsi University, Kazerun, Iran (Corresponding author) sadeghzadeh.mr@gmail.com

** Associate Professor, Department of Educational Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran.

*** Master Student of Psychology, , Kazerun Salman Farsi University, Kazerun, Iran.

and a high score in the agency (Jones & Paulhus, 2011). Therefore it can be argued that even in non-clinical models, people who score high on dark personality traits, regardless of their social status, have a serious social inadequacy (Wai & Tiliopoulos, 2012). Social inadequacy also in turn have different long-term consequences, including loneliness (Heinrich & Gullone, 2006). Specifically, Zhang, Zu, Wang and Finy (2015), in their study of the relationship between dark triad and loneliness, confirm that those with high scores on dark personality traits pay for callousness in interpersonal relationship with the feeling of loneliness. Although little research has been conducted about the possible mediators of the three dark traits of personality and consequences such as loneliness, one of the first studies on dark triads (Jonason & Kavangah, 2010) addresses the issue that people with high scores on dark triad follow certain love styles. Jonason and Kavanagh (2010) also describe the attitudes of the dark triad member toward love as a cerebral love style, or love that happens not in the heart but in the head. In fact, the attitude of such people towards romantic relationships requires that in love, as in other interpersonal relationships, they seek the benefit of the relationship or the influence of the other people in achieving their goals. This can lead to the breakdown of their emotional relationships and ultimately increase their feeling of loneliness. In other words, one can expect that love styles play the role of a mediator in the relationship between dark personality traits and loneliness. This study was conducted to examine the mediating role of different love styles in the relationship between the three dark traits and the feeling of loneliness.

Method

Population, sample and sampling. The method of this study was correlation of path analysis type. The population of this study included all students of Sari universities in year 2019-2020. 551 students (295 girl and 256 boy) were selected using multi-stage clustering sampling method for the study.

Instruments

Dark Triad Dirty Dozen Questionnaire (DTDD). This questionnaire was developed by Jonason & Webster (2010). This items have been ranked in a seven point Likert-type scale (from completely disagree = 1 to completely agree= 5). This tool includes 12 items that simultaneously measure all dark triad personality traits -narcissism, psychopathy and Machiavellianism. The psychometric properties of the Persian version of this questionnaire have also been studied by Yousefi and Piri (2016).

Love Attitude Scale. This scale was developed by Hendrick, Hendrick and Dicke (1998) to measure people's attitude toward love. This scale has 24 items, all of which have been ranked in a five point Likert-type scale (from completely disagree = 1 to completely agree = 5). These items form six subscales: Romantic love, Ludus love, Agape love, Storge love, Pragma love, and Manic love.

UCLA Revised Loneliness Scale. This scale was developed by Russel, Peplau and Cutrona (1980) and include 20 items which have been ranked in a four point Likert-type scale (from never = 1 to mostly=4). Psychometric

properties of the Persian version of this tool have been reported in various research.

Trend of research

After obtaining the necessary permits for conducting research in Sari universities. Students were assured that their responses will remain confidential. Necessary explanations about the research goals and the correct way of responding also were provided to the students.

Data analysis

The data were analyzed using path analysis statistical method and AMOS software package.

Findings

The results showed that direct paths coefficients of narcissism trait on pragma love, Machiavellianism trait on ludus love, psychopathy trait on romantic love, psychopathy trait on ludus love, psychopathy trait on agape love, psychopathy trait on loneliness, and romantic love on loneliness are significant in girl students. Also, direct paths coefficients of narcissism trait on pragma love, narcissism trait on manic love, narcissism trait on agape love, Machiavellianism trait on ludus love, machiavellianism trait on agape love, psychopathy trait on loneliness, romantic love on loneliness, and manic love on loneliness are significant. Furthermore, the results of indirect coefficients showed that psychopathy trait on loneliness mediated by romantic in girl students, and narcissism trait on loneliness mediated by manic love in male students.

Discussion

The findings of the present study revealed similar patterns of relationship between the research variables in both sample of male and female students. First, among the three dark traits, only the psychopathy can predict the feeling of loneliness in both male and female students. Secondly, the findings of the present study show that in both male and female students, increasing the individual's score on the dark traits of narcissism and Machiavellianism increases the likelihood of both pragma and ludus love. But the findings of the present study indicate other patterns of relationship between the three dark traits of personality and romantic styles which are quite different in the case of male and female students. Specifically, in the case of female students, it is the dark trait of psychopathy that increases the likelihood of loneliness by reducing the likelihood of a romantic attitude.

But in the sample of male students, it is the dark trait of narcissism that increases the feeling of loneliness by increasing the likelihood of a manic attitude toward love. The present study is limited to relying solely on self-report data. It is also recommended that future research provide qualitative information about the relationship between dark personality traits and love styles and gender differences in the mechanisms of relations between these two variables.

Acknowledgement

The authors are grateful to research participants who helped us in this study.

Conflict of interests

The authors had no conflict of interest in conducting this study.

واکوی مدلی برای تبیین احساس تنهایی دانش‌جویان دختر و پسر بر اساس صفات سه‌گانه‌های تاریک شخصیت: مطالعه‌ی نقش واسطه‌ای سبک‌های عشق‌ورزی^۱

مرضیه صادق‌زاده*
فرهاد خرمائی**
مریم اسفندیاری***

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی امکان پیش‌بینی احساس تنهایی دانش‌جویان بر اساس صفات سه‌گانه‌های تاریک شخصیت و واسطه‌گری سبک عشق‌ورزی بوده است. روش این پژوهش هم‌بستگی از نوع تحلیل مسیر بود. ۵۵۱ دانش‌جو (۲۹۵ دختر و ۲۵۶ پسر) به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای از دانشگاه‌های شهر ساری انتخاب شدند و به پرسش‌نامه‌ی سه‌گانه‌های تاریک (Jonason & Webster) و مقیاس‌های نگرش نسبت به عشق (Hendrick, Hendrick, & Dick) و احساس تنهایی (Rusel, Peplau, & Cutrona) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از روش آماری تحلیل مسیر و نرم افزار آماری AMOS تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که در نمونه‌ی دانش‌جویان دختر، صفت جامعه‌ستیزی با واسطه‌ی سبک عشق‌ورزی رمانتیک بر احساس تنهایی و در نمونه‌ی دانش‌جویان پسر، صفت خودشیفتگی با واسطه‌ی سبک عشق‌ورزی شیداگونه بر احساس تنهایی اثر دارد. بنابراین می‌توان گفت که لاقط بخشی از رابطه‌ی بین صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت و احساس تنهایی در نمونه‌های دانش‌جویی به واسطه‌ی اثر واسطه‌گری نگرش‌های مختلف به روابط عاشقانه قابل تبیین است.

واژه‌های کلیدی: احساس تنهایی، سبک‌های عشق‌ورزی، سه‌گانه‌ی تاریک

مقدمه

سال‌ها از معرفی سه صفت جامعه‌ستیزی، خودشیفتگی و ماکیاولیسم به دنیای پژوهش‌های روان‌شناختی می‌گذرد. خودشیفتگی نخستین بار در خلال توصیف هاوُلک الیس (Havelock Ellis, 1898) از یک وضعیت خود-شیدایی جنسی و اشاره وی به اسطوره یونانی ناریسیوس معرفی گردید؛ جامعه‌ستیزی برای بار نخست در نوشته‌ی کلکلی (Cleckley, 1941) به‌عنوان آمیزه‌ای از صفات عاطفی، بین فردی و رفتاری که مشخصه‌ی اصلی آن‌ها نبود؛ صمیمیت، ناتوانی در عشق‌ورزی، فقر کلی واکنش‌های عاطفی و فقدان پشیمانی یا احساس گناه است، توصیف گردید؛ و ماکیاولیسم نخستین بار در

۱. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد سرکار خانم مریم اسفندیاری با مجوز پژوهشی ۹۸/ص/۲۰۷۰ از شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه سلمان فارسی کازرون می‌باشد.

* استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، کازرون، ایران (نویسنده‌ی مسؤول)

sadeghzadeh.mr@gmail.com

** دانشیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

*** دانش‌جوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، کازرون، ایران

شرح مبسوط کریستی و گیس (Christie & Geis, 1970) از افرادی که با دست‌کاری و استثمار دیگران در راه دست‌یابی به اهداف خود تلاش می‌کنند، معرفی شد. با این همه می‌توان گفت که تا زمان انتشار پژوهش پولهس و ویلیامز (Paulhus & Williams, 2002) و توجه آن‌ها به پیوند مفهومی میان این سه سازه شخصیتی، پژوهش‌ها در مورد این صفات تاریک شخصیت به صورت پراکنده و مجزا انجام شده است (Cited in Gonzalez, Caminero, & Diaz, 2018).

در واقع، پولهس و ویلیامز (Paulhus & Williams, 2002) با تکیه بر ویژگی‌های مشترک این سه سازه‌ی شخصیتی، عنوان شناخته شده فعلی؛ یعنی، «سه‌گانه‌ی تاریک» (dark triad) را برای اشاره به آن‌ها برگزیدند. منطبق بنیادین این پژوهش‌گران در گردآوری هر سه صفت در مجموعه‌ای یگانه با عنوان سه‌گانه‌ی تاریک، شباهت آن‌ها در بی‌تفاوتی نسبت به درد و رنجی است که در مسیر دست‌یابی به هدف‌های خویش برای دیگران ایجاد می‌نمایند. بدین ترتیب، سازه خودشیفتگی (که با عشق مفرط به خود، حس برتری، حق به جانب بودن و رفتارهای توجه‌طلبانه شناخته می‌شود)، در کنار جامعه‌ستیزی (که به وضوح تکانش‌گری، هیجان‌خواهی و همدلی پایین را به نمایش می‌گذارد) و ماکیاولیسم (که نبود صمیمیت و به کار بردن فریب و دست‌کاری، راهبرد اصلی آن در رسیدن به اهداف است)، از یک منش بدنهاد (malevolent character) مشترک به لحاظ اجتماعی برخوردار هستند که تمایلات رفتاری مشابهی را در جهت سردی هیجانی، ریاکاری، ترفیع خود و سلطه‌جویی ایجاد خواهد کرد (Paulhus & Williams, 2002).

جونز و پولهس (Jones & Paulhus, 2011) نیز در رابطه با هر سه گروه، یک سبک رفتاری مشترک با عنوان استثمارگرانه (exploitative) را پیشنهاد می‌دهند که دست‌یابی به اهداف چنین افرادی را به قیمت ایجاد درد و رنج در دیگران نشان می‌دهد. مرور پیشینه‌ی پژوهشی توسط این دو پژوهش‌گر نشان می‌دهد که هر سه گروه تاریک شخصیت به لحاظ روابط اجتماعی در ربع دوم دایره بین فردی (interpersonal circumplex) قرار می‌گیرند که با نمره‌ی پایین در مؤلفه‌ی صمیمیت و همدلی (intimacy & empathy) و در عین حال، نمره‌ی بالا در مؤلفه‌ی عاملیت (agency) تعریف می‌شود. به عبارت دیگر، افرادی که در صفات تاریک شخصیت نمره‌ی بالایی کسب می‌کنند در روابط بین فردی خویش، به صورت بی‌تفاوت (indifferent) و در عین حال، غالب (dominant) عمل می‌کنند.

به علاوه، شواهد پژوهشی متعددی (Jakobwitz & Egan, 2006; Paulhus & Williams, 2002; Vernon, Villani, Vickers, & Harris, 2008; Vize, Collison, Miller, & Lynam, 2020) نشان می‌دهند که افراد با نمره‌ی بالا در یکی از صفات تاریک خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی و ماکیاولیسم، از نمره‌ی پایین در بُعد توافق‌پذیری شخصیت نیز برخوردار هستند. توافق‌پذیری یکی از پنج عامل بزرگ شخصیت است که به‌طور مستقیم به روابط اجتماعی افراد بازمی‌گردد و دلپذیری یا آسیب‌زا بودن آن‌ها را در روابط بین فردی منعکس می‌کند (Graziano & Tobin, 2009). چنان‌که نمره‌ی پایین در این بُعد از شخصیت با تعارض در روابط بلندمدت و نارضایتی در زندگی مشترک همراه می‌شود (Botwin, Buss, & Shackelford, 1997; Buss, 1991). از این رو می‌توان انتظار داشت که سه‌گانه‌های تاریک در نگهداری از روابط بلندمدت خویش با دیگران با مشکلات ویژه‌ای روبرو باشند.

این موضوع به ویژه در شیوه‌های همسرگزینی اعضای سه‌گانه‌ی تاریک مورد توجه قرار گرفته است. چنان‌که حتی پژوهش‌های انجام گرفته با نمونه‌های غیربالینی (Jonason, Li, Webster, & Schmitt, 2009; Jonason, Norman, Webster, & Schmitt, 2009) نیز نشان می‌دهد تمامی اعضای سه‌گانه‌ی تاریک که در یکی از سه صفت خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی و ماکیاولیسم نمره‌ی بالایی کسب نموده‌اند، اغلب از راهبرد همسرگزینی کوتاه‌مدت استفاده نموده و در راهبردهای درازمدت همسرگزینی با دشواری‌های مختلفی مواجه هستند. تفاوت راهبردهای کوتاه‌مدت و بلندمدت را بایستی در عمق روابط عاطفی میان زوجین بررسی نمود. بدین ترتیب که در راهبردهای بلندمدت می‌توان انتخاب‌گزینشی همسر و دل‌بستگی ایمن زوجین به یکدیگر و در راهبردهای کوتاه‌مدت می‌توان انتخاب بی‌تمایز همسر و تکیه افراطی بر کامروایی‌های جنسی را مشاهده نمود (Figueredo, Vasquez, Brumbach, Sefcek, Kirsner, & Jacobs, 2005). مطابق نظریه‌ی تاریخچه‌ی زندگی (life history theory) افراد با صفات سه‌گانه‌ی تاریک، یک راهبرد سریع را در زندگی به نمایش می‌گذارند که با تفکر کوتاه‌مدت، حمایت اجتماعی اندک، عدم توجه به قوانین اجتماعی و خطرپذیری گسترده توصیف می‌شود (Jonason, Koenig, & Tost, 2020). اتخاذ چنین راهبردی، گرچه در دوران نوجوانی، دست‌یابی به جایگاه رهبری در گروه هم‌سالان را تسهیل می‌کند (De Bruyn & Cillessen, 2006) و در بزرگسالی نیز فرصت‌های بسیاری جهت پیشرفت در سازمان‌ها را ایجاد نموده (Furnham, Richards, & Paulhus, 2013; Spain, Harms, & Leberton, 2013)، اما هزینه‌های بسیاری را نیز در رابطه با از دست دادن روابط عاطفی آمن و عمیق به بار خواهد آورد (Furnham, Richards & Paulhus, 2013; Jonason, Li, & Buss, 2010). در نتیجه می‌توان گفت که حتی در نمونه‌های غیربالینی نیز افرادی که نمرات بالایی در صفات تاریک شخصیت کسب می‌کنند، صرف‌نظر از موقعیت اجتماعی خود، به یک نقص جدی در کفایت اجتماعی دچار هستند (Wai & Tiliopoulos, 2012). انواع مختلف بی‌کفایتی اجتماعی نیز به نوبه خود پیامدهای مختلفی را در طولانی‌مدت ایجاد خواهد نمود که احساس تنهایی از آن جمله است (Heinrich & Gullone, 2006). در واقع، احساس تنهایی را می‌توان به‌عنوان شاخصی مهم از وجود بحران در روابط اجتماعی در نظر گرفت (Jokar & Rostami, 2014).

ژانگ، زو، وانگ و فینی (Zhang, Zou, Wang, & Finy, 2015) بر این نکته صحه می‌گذارند که کسانی با نمره بالا در صفات تاریک شخصیت، به واقع هزینه بی‌عاطفه بودن (callousness) در روابط بین فردی خویش را با احساس تنهایی پرداخت می‌کنند. هرچند نتایج پژوهش آن‌ها گویای آن است که احساس تنهایی در افرادی با نمره‌ی بالا در ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی بیشتر از خودشیفته‌ها مشاهده می‌گردد. به باور این پژوهش‌گران خودشیفتگی در روابط بین فردی در مقایسه با دو صفت تاریک دیگر از یک مزیت نسبی برخوردار است. چرا که خودشیفتگی در درجه‌ی نخست با یک بزرگنمایی خاص در قبال خود جلوه‌گر می‌شود که فرد را در جهت بیش‌برآورد کیفیت روابط خویش با دیگران برانگیخته و نسبت به تهی بودن درونی خویش، بی‌حس و ناآگاه باقی نگاه می‌دارد. از سوی دیگر، خودشیفته‌ها به دلیل

نیازی که به تحسین دیگران و تقویت خودپنداره خویش احساس می‌کنند، به سمت تعاملات اجتماعی فعال با دیگران کشیده شده و مدت زمان کمتری را به ملاحظه احساس تنهایی خود سپری می‌کنند.

البته باز هم جای این سؤال باقی است که تأثیر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت بر روی احساس تنهایی به صورت مستقیم روی می‌دهد یا عوامل دیگر روان‌شناختی رابطه میان این دو را واسطه‌گری می‌نمایند. پژوهش ژانگ و همکاران (Zhang et al., 2015) به نقش واسطه‌گری هوش هیجانی در رابطه میان صفات تاریک شخصیت و احساس تنهایی نیز توجه نموده است. بدین ترتیب، بر اساس نتایج پژوهشی آن‌ها می‌توان گفت که سه صفت شخصیتی جامعه‌ستیزی، ماکیاولیسم و خودشیفتگی با متأثر ساختن هوش هیجانی، در هر دو شکل صفت و توانایی، بر میزان احساس تنهایی افراد تأثیر می‌گذارند. به عبارت بهتر، تغییر در ساز و کار هوش هیجانی یکی از مسیرهایی است که نشان می‌دهد افراد با سه‌گانه‌ی تاریک چگونه هزینه سبک خاص روابط بین فردی خود را به صورت احساس تنهایی پرداخت می‌کنند.

گرچه تاکنون پژوهش دیگری در رابطه با واسطه‌های احتمالی میان سه صفت تاریک شخصیت و پیامدهایی همچون احساس تنهایی انجام نشده، اما یکی از نخستین پژوهش‌های قابل توجه در حوزه‌ی سه‌گانه‌های تاریک (Jonason & Kavangah, 2010) به این موضوع می‌پردازد که افرادی با نمرات بالا در این سه صفت، سبک‌های عشق‌ورزی خاصی را در پیش می‌گیرند. سبک‌های عشق‌ورزی مفهومی است که نخستین بار توسط لی (Lee, 1973) به حوزه‌ی روان‌شناسی معرفی گردید. وی در کتاب خود با عنوان رنگ‌های عشق، سه سنخ بنیادین عشق را معرفی می‌نماید: استورگ (storge) که در ابتدا به صورت دوستی میان دو نفر بروز یافته و بعدها به تدریج به عشق تبدیل شده است؛ ارس (eros) که در اصل از جستجوی آرمان‌گرایانه فرد به دنبال زیبایی و کمال برمی‌خیزد و لودوس (ludus) که عشق را به‌عنوان یک بازی سرگرم‌کننده و توأم با دست‌کاری می‌نگرد (Cited in Murstein, Merighi, & Vyse, 1991).

البته از درآمیختن هر زوج از این سه رنگ اصلی عشق، یک سبک ثانویه عشق‌ورزی نیز پدیدار می‌گردد که در کنار سه سبک اصلی، شش سبک متفاوت عشق‌ورزی در بین افراد را شامل می‌گردند. بدین ترتیب که از درآمیختن ارس و لودوس، سبک عشق‌ورزی مانیا (mania) ساخته می‌شود که با گرفتاری عاشق در یک وضعیت هیجان‌زده و تقریباً هراسناک توصیف می‌شود. از درآمیختن لودوس و استورگ با یکدیگر پراگما (pragma) ساخته می‌شود که یک ارزیابی شبه‌حرفه‌ای از رابطه را در برمی‌گیرد. آگاپه (agape) نیز آمیزه‌ای از ارس و استورگ است که نوعی خیرخواهی نوع‌دوستانه را به نمایش می‌گذارد. این شش سبک عشق‌ورزی را می‌توان به زبان فارسی عشق دوستانه (معادل استورگ)، عشق رمانتیک (معادل ارس)، عشق بازیگرانه (معادل لودوس)، عشق شیداگونه (معادل مانیا)، عشق واقع‌گرایانه (معادل پراگما) و عشق فداکارانه (معادل آگاپه) نامید (Hendrick, Hendrick, & Dicke, 1998).

در پژوهش‌های متعددی (Fricker & Moore, 2002; Gana, Saada, & Untas, 2013; Mohammad Poore, Amraee, & Mohammad Poore, 2016; Rohmann, Führer, & Bierhoff, 2016; Taghavi Dinani, Zarbakhsh, Samkhaniyan, Hamidi, & Arkiyan, 2014; Vedes, Hilpert, Nussbeck, Randall, Bodenmann, & Lind, 2016) رابطه‌ی میان

سبک‌های عشق‌ورزی و پیامدهای مختلف روان‌شناختی و بین فردی مورد بررسی قرار گرفته است. برخی از پژوهش‌ها (Davies, 1996; Mallandian & Davies, 1994) نیز به رابطه‌ی میان ابعاد مختلف شخصیت یک فرد و سبک عشق‌ورزی او توجه نموده‌اند. اما پژوهش جوناسون و کاوانا (Jonason & Kavanagh, 2010) نشان داده است که نمره‌ی بالا در صفات تاریک خودشیفتگی و ماکیاولیسم، احتمال بروز سبک عشق‌ورزی واقع‌گرایانه را در فرد افزایش خواهد داد و در شخصی با نمره‌ی بالا در صفت جامعه‌ستیزی می‌توان با احتمال بیشتری بروز سبک عشق‌ورزی بازیگرانه را انتظار داشت. این موضوع نشان می‌دهد که افرادی با صفات تاریک برجسته، به واسطه‌ی عواطف عمیقی که نسبت به یک شخص خاص احساس کرده‌اند، قدم در راه عشق نمی‌گذارند. در واقع، نگرشی که چنین افرادی نسبت به روابط عاشقانه دارند، ایجاب می‌کند که در عشق نیز همچون سایر روابط بین فردی به دنبال سودمندی رابطه یا تأثیر فرد مقابل در دستیابی به اهداف خویش باشند.

جوناسون و کاوانا (Jonason & Kavanagh, 2010)، خطامشی سه‌گانه‌ی تاریک در عشق را با عنوان سبک عشق دماغی (cerebral love style) یا عشقی که نه در قلب بلکه در سر اتفاق می‌افتد، توصیف می‌کنند. این نکته، گرچه اتخاذ راهبرد سریع زندگی توسط سه‌گانه‌های تاریک را یادآوری نموده و نظریه‌ی تاریخچه‌ی زندگی را مورد تأیید قرار می‌دهد، اما موضوع با اهمیت پیامد در پیش گرفتن چنین سبکی از عشق را نادیده گرفته است. به هر حال بایستی این احتمال را نیز در نظر داشت که شرکای عاطفی افراد سه‌گانه تاریک پس از درک سبک عشق‌ورزی خاص آن‌ها دلسرد و آزرده خاطر شده و رابطه را ترک نمایند. این موضوع در پژوهش‌هایی (Fricker & Moore, 2002; Gana et al, 2013; Montgomery & Sorell, 1997) که نشان می‌دهد رضایتمندی از رابطه و تداوم آن برای مدت زمانی طولانی با نگرش بازیگرانه یا واقع‌گرایانه زوجین رابطه معکوس دارد نیز مورد تأیید قرار گرفته است.

پژوهش حاضر با توجه به خلأ پژوهشی موجود به دنبال بررسی نقش واسطه‌گری سبک‌های عشق‌ورزی در رابطه میان صفات سه‌گانه تاریک و احساس تنهایی بود. البته در درجه‌ی نخست، این سؤال حائز اهمیت است که آیا در جامعه‌ی ما نیز افرادی با نمرات بالا در صفات تاریک شخصیت یا برخی از این صفات، هزینه رویکرد خاص خود در روابط بین فردی را با احساس تنهایی می‌پردازند. در درجه‌ی دوم این پرسش اهمیت دارد که در جامعه‌ی ما افرادی با نمرات بالا در هر یک از صفات تاریک شخصیت، کدام یک از سبک‌های عشق را به نمایش می‌گذارند و در نهایت، این پرسش قابل مطالعه است که آیا سبک‌های عشق‌ورزی می‌تواند یک میانجی یا واسطه در رابطه میان صفات سه‌گانه تاریک با احساس تنهایی باشد. پاسخگویی به این سه پرسش می‌تواند در قالب بررسی یک مدل مفهومی مورد توجه قرار گیرد که در آن صفات سه‌گانه تاریک نقش متغیر برون‌زاد، احساس تنهایی نقش متغیر درون‌زاد و سبک‌های عشق‌ورزی نقش متغیر واسطه را ایفا نمایند. البته با توجه به تأکید پژوهش‌های متعدد بر تأثیر جنسیت بر صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت (Furnham & Tricker, 2011; Jonason et al., 2009; Jonason, Li, & Buss, 2010; Jonason, Koenig, & Tost, 2010; Paulhus & Williams, 2002) و همین‌طور

وجود شواهدی مبنی بر تفاوت‌های جنسیتی در سبک‌های عشق‌ورزی (Cramer, Markus, Pomerleau, & Gillard, 2015; Hahn & Bless, 1997; Hendrick, Hendrick, Foote & Slapion-Foote, 1984; Jonason & Kavanagh, 2010) مدل مفهومی فوق در پژوهش حاضر برای دختران و پسران به صورت مجزا مورد بررسی قرار گرفت.

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

مطالعه‌ی حاضر به لحاظ روش‌شناسی هم‌بستگی از نوع تحلیل مسیر بود. در این مطالعه صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت؛ یعنی، ماکیاولیسم، ضداجتماعی و خودشیفتگی به‌عنوان متغیرهای برون‌زاد، سبک‌های عشق‌ورزی؛ یعنی، عشق دوستانه، عشق رمانتیک، عشق بازیگرانه، عشق شیداگونه، عشق واقع‌گرایانه و عشق فداکارانه به‌عنوان متغیرهای واسطه‌ای و احساس تنهایی به‌عنوان متغیر درون‌زاد در نظر گرفته شده است. جامعه‌ی این پژوهش شامل کلیه‌ی دانش‌جویان کارشناسی دانشگاه‌های آزاد اسلامی و پیام نور شهر ساری بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای از هریک از دانشکده‌های علوم پایه، علوم انسانی و فنی مهندسی این دانشگاه‌ها چهار کلاس به تصادف انتخاب و تمام دانش‌جویان کلاس‌های منتخب به‌عنوان اعضای نمونه در نظر گرفته شدند. جهت برآورد حجم نمونه نیز از راهنمایی کلاین (Kline, 2011) مبنی بر لزوم حداقل یک نمونه ۲۰۰ نفری یا اعمال ضریب ۵ یا ۱۰ نفره برای هر ماده در فرایند تحلیل مسیر استفاده شد. در نهایت، با حذف پرسش‌نامه‌های مخدوش و حذف پنج مورد که در فرایند غربال‌گری داده‌ها به‌عنوان داده پرت تک‌متغیری یا داده پرت چندمتغیری شناخته شدند، ۲۹۵ دانش‌جوی دختر (میانگین سنی ۲۳/۲ با انحراف استاندارد ۵/۵۶) و ۲۵۶ دانش‌جوی پسر (میانگین سنی ۲۴/۵۶ با انحراف استاندارد ۶/۱۲) برگزیده گردیدند. ۹ درصد این دانش‌جویان متأهل و مابقی مجرد بودند.

ابزار اندازه‌گیری

پرسش‌نامه‌ی صفات سه‌گانه‌ی تاریک دوجین کثیف (Dark Triad Dirty Dozen (DTDD)). این پرسش‌نامه دارای دوازده ماده و سه صفت تاریک و ناسازگار شخصیت؛ یعنی، خودشیفتگی (ماده‌ی نمونه: تمایل دارم از دیگران بخواهم که مرا تحسین کنند)، جامعه‌ستیزی (ماده‌ی نمونه: تمایل دارم فردی سنگدل و بی‌عاطفه باشم) و ماکیاولیسم (ماده‌ی نمونه: تمایل دارم دیگران را مجبور کنم تا راه و روش من را در پیش بگیرند) می‌باشد. در اجرای این آزمون از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود تا میزان تناسب ماده‌ها با وضعیت خود را در یک مقیاس هفت رتبه‌ای (از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۷) درجه‌بندی کنند. این ابزار توسط جوناسون و وبستر (Jonason & Webster, 2010) طراحی شده و سازندگان آن ویژگی‌های روان‌سنجی ابزار را به روش‌های روایی سازه، روایی افتراقی و

بازآزمایی مورد بررسی قرار داده‌اند (Cited in Yousefi & Piri, 2016). ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه‌ی فارسی این مقیاس نیز توسط یوسفی و پیری (Yousefi & Piri, 2016) مورد مطالعه قرار گرفته و ساختار سه عاملی آن به وسیله تحلیلی عاملی با روش مؤلفه‌های اصلی مورد تأیید قرار گرفته است. در این پژوهش، ضرایب بازآزمایی برای کل مقیاس و مؤلفه‌های سه‌گانه آن در دامنه‌ای بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۰، ضرایب هم‌بستگی نمره‌ی کل مقیاس با خرده مقیاس‌های خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی و ماکیاولیسم نیز به ترتیب معادل ۰/۵۷، ۰/۴۲ و ۰/۵۵ و ضریب آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های این آزمون از ۰/۶۲ تا ۰/۷۶ به دست آمد.

پرسش‌نامه‌ی نگرش نسبت به عشق (Love Attitude Scale).

این پرسش‌نامه توسط هندریک و همکاران (Hendric et al., 1998) برای ارزیابی نگرش افراد به عشق ساخته شده دارای بیست و چهار ماده است که ماده‌ها بر روی یک طیف لیکرت پنج رتبه‌ای (از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵) رتبه‌بندی می‌شوند. این ماده‌ها شش خرده مقیاس عشق رمانتیک (ماده‌ی نمونه: محبوبم به لحاظ ظاهری و زیبایی با ایده‌آل‌های من منطبق است)، عشق بازیگرانه (ماده‌ی نمونه: اگر محبوبم بداند که با دیگران در رابطه بوده‌ام، ناراحت می‌شود)، عشق دوستانه (ماده‌ی نمونه: عشق ما واقعاً یک دوستی ژرف است نه یک احساس عارفانه مرموز)، عشق واقع‌گرایانه (ماده‌ی نمونه: پدر یا مادر) خوبی شدن از جمله ملاک‌های من در انتخاب محبوبم بوده است)، عشق شیداگونه (ماده‌ی نمونه: اگر محبوبم به من توجه نکند، احساس ناخوشایندی تمام وجودم را فرا می‌گیرد) و عشق فداکارانه (ماده‌ی نمونه: حاضرم همه چیز را به خاطر محبوبم تحمل کنم) را اندازه‌گیری می‌کنند.

در پژوهش هندریک و همکاران (Hendrick et al., 1998, Cited in Yousefi, Beshlideh, Isanejad, Shirbeigi, & Etemadi, 2011) ضرایب آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های عشق رمانتیک، بازیگرانه، دوستانه، واقع‌گرایانه، شیداگونه و فداکارانه به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۶۸، ۰/۸۴، ۰/۷۷، ۰/۶۹ و ۰/۸۵ و یوسفی و همکاران (Yousefi et al., 2011) ضرایب آلفای کرونباخ شش خرده مقیاس عشق فداکارانه، عشق بازیگرانه، عشق شیداگونه، عشق واقع‌گرایانه، عشق دوستانه و عشق رمانتیک را به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۷۰، ۰/۶۷، ۰/۶۶ و ۰/۷۷ گزارش نموده‌اند. رجبی، عباسی و خجسته مهر (Rajabi, Abbasi, & Khojaste Mehr, 2012) نیز روایی هم‌زمان شش خرده مقیاس این پرسش‌نامه را با استفاده از مقیاس سی ماده‌ای عشق پرشور از ۰/۱۰ تا ۰/۴۲ گزارش نموده‌اند (Cited in Nabawi Hasar, Arefi, & Yousefi, 2014) در پژوهش حاضر، ضرایب آلفای کرونباخ این خرده مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۶۶، ۰/۶۶، ۰/۶۷، ۰/۸۳ و ۰/۷۷ به دست آمدند.

مقیاس تجدیدنظر شده‌ی احساس تنهایی UCLA (UCLA Revised Loneliness Scale).

این مقیاس توسط راسل، پیپلو و کاترونا (Russel, Peplau, & Cutrona, 1980) در دانشگاه کالیفرنیا ساخته شده و دارای بیست ماده است که ماده‌های این مقیاس بر روی لیکرت چهار رتبه‌ای از «هرگز» معادل ۱ تا «اغلب» معادل ۴ مرتب شده‌اند. راسل و همکاران (Russel et al., 1980) ضریب پایایی

آلفای کرونباخ این ابزار را ۰/۹۴؛ داورپناه (Davaranpanah, 1995) ل ۰/۷۸؛ رحیمزاده، اناری و بیات (Rahimzadeh, Bayat, & Anari, 2010) ۰/۸۳ و میردریکوند، پناهی و حسینی رمغانی (Mirdrikvand, Panahi, & Hoseyni Ramaghani, 2016) ۰/۸۶ گزارش نموده‌اند. در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۸۹ به دست آمد.

روند اجرای پژوهش

پس از کسب مجوزهای لازم جهت اجرای پژوهش در دو دانشگاه پیام نور و دانشگاه آزاد واحد ساری، در کلاس‌های انتخاب شده، توضیحاتی پیرامون اهداف پژوهش و شیوه پاسخگویی به سؤالات ارائه گردید. به ویژه به دانش‌جویان توضیح داده شد تا جهت تکمیل پرسش‌نامه‌ی عشق‌ورزی، شرایط موجود در یک رابطه عاطفی فعلی یا گذشته را در نظر بگیرند و در صورت نبود هرگونه تجربه، یک موقعیت عاطفی که برایشان خوشایند و مطلوب است را مجسم سازند. علاوه بر این‌ها، توضیحاتی نیز جهت اطمینان خاطر دانش‌جویان نسبت به محرمانه بودن اطلاعات و صرف بهره‌برداری در یک پژوهش روان‌شناختی مطرح گردید.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

آزمون مدل مفهومی با استفاده از روش آماری تحلیل مسیر و نرم‌افزار AMOS صورت گرفت. همچنین برای بررسی نقش متغیرهای میانجی از روش بوت-استرپ استفاده گردید.

یافته‌ها

جدول ۱

میانگین، انحراف معیار و ضرایب هم‌بستگی متغیرهای پژوهش در دانش‌جویان دختر

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
خودشیفتگی	۱۴/۱۰	۳/۱۹	-								
ماکیاولیسم	۶/۴۳	۲/۳۳	۰/۱۴*	-							
ضداجتماعی	۸/۰۴	۲/۷۷	۰/۰۵	۰/۳۰**	-						
عشق رمانتیک	۱۶/۲۵	۲/۸۸	۰/۰۰	۰/۰۷	۰/۱۵**	-					
عشق بازیگرانه	۱۰/۳۲	۳/۰۹	۰/۰۵	۰/۲۳**	۰/۱۵**	۰/۰۷	-				
عشق دوستانه	۱۵/۶۴	۳/۵۵	۰/۰۴	۰/۰۹	۰/۱۷**	۰/۰۷	۰/۰۷	-			
عشق واقع‌گرایانه	۱۵/۲۱	۳/۰۴	۰/۱۲*	۰/۰۱	۰/۰۹	۰/۱۹**	۰/۰۲	۰/۲۲**	-		
عشق شیلاگونه	۱۳/۸۶	۳/۱۱	۰/۱۰	۰/۰۷	۰/۰۳	۰/۱۲*	۰/۱۹**	۰/۱۱	۰/۱۴*	-	
عشق فداکارانه	۱۲/۲۹	۴/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۱۵*	۰/۲۰**	۰/۰۹	۰/۲۰**	۰/۱۰	۰/۴۲**	-
احساس تنهایی	۴۰/۱۸	۱۰/۳۸	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۲۸**	۰/۴۰**	۰/۰۳	۰/۲۷**	۰/۱۷**	۰/۰۴	۰/۰۲

جدول ۲

میانگین، انحراف معیار و ضرایب هم‌بستگی متغیرهای پژوهش در دانش‌جویان پسر

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
خودشیفتگی	۱۳/۱۴	۳/۴۶	-								
ماکیاولیسم	۸/۳۱	۳/۸۳	۰/۲۳**	-							
ضداجتماعی	۹/۴۲	۳/۴۱	۰/۰۳	۰/۴۵**	-						
عشق رمانتیک	۱۵/۳۷	۳/۴۸	۰/۱۳*	-۰/۰۵	-۰/۰۸	-					
عشق بازیگرانه	۱۱/۱۱	۳/۰۹	۰/۰۴	۰/۲۳**	۰/۱۵*	-۰/۰۸	-				
عشق دوستانه	۱۴/۵۲	۳/۸۰	۰/۰۹	-۰/۰۲	-۰/۰۸	۰/۶۹**	۰/۱۱	-			
عشق واقع‌گرایانه	۱۴/۳۵	۳/۱۸	۰/۱۵*	۰/۱۰	-۰/۰۵	۰/۳۰**	۰/۱۱	۰/۴۱**	-		
عشق شیداگونه	۱۳/۷۳	۳/۱۷	۰/۲۳**	-۰/۰۵	-۰/۰۲	۰/۲۴**	۰/۱۳*	۰/۳۰**	۰/۲۶**	-	
عشق فداکارانه	۱۴/۳۵	۳/۶۶	۰/۱۵*	-۰/۱۳*	-۰/۰۷	۰/۳۱**	۰/۱۳*	۰/۳۹**	۰/۲۳**	۰/۵۲**	-
احساس تنهایی	۴۲/۹۱	۱۰/۳۵	-۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۲۵**	۰/۲۲**	۰/۰۸	-۰/۱۷**	-۰/۰۸	۰/۱۱	-۰/۰۴

* $P < .05$, ** $P < .01$

همان‌گونه که در جدول‌های ۱ و ۲ مشاهده می‌شود، بخش عمده‌ی ضرایب هم‌بستگی میان متغیرهای صفات تاریک شخصیت، سبک‌های عشق و احساس تنهایی معنی‌دار است.

جدول ۳

شاخص‌های برازش مدل نهایی دانش‌جویان دختر

شاخص برازش	$(\frac{\chi^2}{df})$	GFI	AGFI	CFI	IFI	NFI	RMSEA
مقدار	۱/۴۰	۰/۹۷	۰/۹۵	۰/۹۷	۰/۹۷	۰/۹۱	۰/۰۴
مقدار قابل قبول	≤ 3	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90	≤ 0.07

مقادیر جدول ۳ نشان می‌دهد که شاخص‌های برازندگی مدل فرضی دانش‌جویان دختر در دامنه‌ی مطلوبی قرار گرفته و در نتیجه می‌توان گفت مدل از برازش مناسبی برخوردار است.

همان‌گونه که در شکل ۱ مشاهده می‌شود، ضرایب مسیرهای مستقیم خودشیفتگی به عشق واقع‌گرایانه ($\beta = 0.12, p < 0.01$)، ماکیاولیسم به عشق بازیگرانه ($\beta = 0.23, p < 0.001$)، ضداجتماعی به عشق رمانتیک ($\beta = -0.14, p < 0.01$)، ضداجتماعی به عشق دوستانه ($\beta = -0.16, p < 0.001$)، ضداجتماعی به عشق فداکارانه ($\beta = -0.13, p < 0.01$)، ضداجتماعی به احساس تنهایی ($\beta = -0.13, p < 0.001$)، و عشق رمانتیک به احساس تنهایی ($\beta = -0.37, p < 0.001$) معنی‌دار هستند (این متغیرها در حدود ۲۱ درصد واریانس متغیر احساس تنهایی را تبیین می‌کنند).

مقادیر جدول ۵ نشان می‌دهد که شاخص‌های برازندگی مدل فرضی دانش‌جویان پسر نیز در دامنه‌ی مطلوبی قرار گرفته و در نتیجه می‌توان گفت مدل فرضی از برازش مناسبی برخوردار است. همان‌گونه که در شکل ۲ مشاهده می‌شود، پسر ضرایب مسیرهای مستقیم خودشیفتگی به عشق واقع‌گرایانه ($\beta = 0/11, p < 0/011$)، خودشیفتگی به عشق فداکارانه ($\beta = 0/14, p < 0/010$)، ماکیاولیسم به عشق بازیگرانه ($\beta = 0/23, p < 0/0001$)، ماکیاولیسم به عشق رمانتیک به احساس تنهایی ($\beta = -0/12, p < 0/011$)، ضداجتماعی به احساس تنهایی ($\beta = 0/23, p < 0/001$)، عشق رمانتیک به احساس تنهایی ($\beta = -0/25, p < 0/001$) و عشق شیداگونه به احساس تنهایی ($\beta = 0/17, p < 0/001$) معنی‌دار هستند (این متغیرهای در حدود ۱۳ درصد از واریانس متغیر احساس تنهایی را تبیین می‌کنند).

شکل ۲
مدل نهایی دانش‌جویان پسر

جدول ۶

ضرایب مسیر غیرمستقیم مدل نهایی دانش‌جویان پسر						
اثرات غیرمستقیم			متغیرها			
p	حد بالا	حد پایین	β	درون‌زاد	میانجی	برون‌زاد
0/017	0/06	0/01	0/03	احساس تنهایی	عشق شیداگونه	خودشیفتگی

چنان‌که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، از میان شش سبک عشق‌ورزی، تنها عشق شیداگونه نقش واسطه را بین یکی از صفات تاریک شخصیت؛ یعنی، صفت خودشیفتگی و احساس تنهایی دانش‌جویان پسر بر عهده دارد ($\beta = 0/03$ و $p < 0/017$).

بحث

هدف از پژوهش حاضر، بررسی مدل مفهومی صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت با واسطه‌ی سبک‌های عشق‌ورزی بر احساس تنهایی بود. به‌طور دقیق‌تر در این مدل مفهومی، سه سؤال مورد توجه قرار گرفته بود: نخست آن که آیا صفات سه‌گانه‌ی تاریک، شامل خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی، بر احساس تنهایی اثر می‌گذارند؟ دوم، آیا صفات سه‌گانه تاریک بر سبک‌های عشق‌ورزی اثر گذارده است؟ و در نهایت، آیا صفات سه‌گانه‌ی تاریک با واسطه‌ی سبک‌های عشق‌ورزی بر احساس تنهایی افراد اثر می‌گذارند؟

در رابطه با نخستین سؤال، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که از بین صفات سه‌گانه‌ی تاریک تنها جامعه‌ستیزی می‌تواند احساس تنهایی را در هر دو نمونه‌ی دانش‌جویان زن و مرد پیش‌بینی نماید. به عبارت بهتر، با افزایش جامعه‌ستیزی بایستی افزایش احساس تنهایی را در هر دو گروه زنان و مردان انتظار داشت. این موضوع، گرچه نتایج پژوهش ژانگ و همکاران (Zhang et al., 2015) در خصوص رابطه‌ی میان جامعه‌ستیزی و احساس تنهایی را مورد تأیید قرار می‌دهد؛ اما به لحاظ فقدان رابطه‌ی دو صفت تاریک دیگر؛ یعنی، خودشیفتگی و ماکیاولیسم با احساس تنهایی، با پژوهش آن‌ها متفاوت است. در واقع، چنین به نظر می‌رسد که در این نمونه‌ی دانش‌جوی تنها افرادی که از نمره‌ی بالایی در صفت جامعه‌ستیزی برخوردار هستند، بهای سبک خاص سه‌گانه‌ی تاریک در روابط بین فردی را به صورت احساس تنهایی پرداخت می‌کنند. این موضوع گرچه به پژوهش و مطالعه بیشتری نیاز دارد اما با توجه به مقطع سنی شرکت‌کنندگان حاضر در این پژوهش تا حدودی منطقی به نظر می‌رسد. به عبارت بهتر، میانگین سنی شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر نشان می‌دهد که اکثر آن‌ها در ابتدای روابط بین فردی با جنس مخالف بوده و در نتیجه هنوز هم مجال چندانی برای تجربه‌ی تأثیر صفات شخصیتی خود در سرنوشت روابط بین فردی را نداشته‌اند.

در واقع، گرچه صحت این گمانه‌زنی را تنها می‌توان به مدد مطالعه‌های طولی تا اواخر سن میان‌سالی مورد ارزیابی قرار داد؛ اما یافته‌های پژوهش حاضر در رابطه با سؤال اخیر این ذهنیت را ایجاد می‌نماید که شاید از بین سه صفت تاریک شخصیت تنها جامعه‌ستیزی باشد که به واسطه‌ی شدت تکانش‌گری و هیجان‌خواهی خود تأثیر سریعی بر روابط بین فردی گذاشته و فرد را به سمت احساس تنهایی سوق می‌دهد؛ اما دو صفت تاریک دیگر؛ یعنی، ماکیاولیسم و خودشیفتگی که اولی به وضوح با جهت‌گیری زمانی بلندمدت، انعطاف‌پذیری، تکانش‌گری بسیار پایین و رفتار حساب شده در روابط با دیگران شناخته می‌شود (Jones & Paulhus, 2011) و دومی که لااقل نشانه‌های قابل توجهی از مؤلفه‌ی شناختی همدلی (Gonzalez et al., 2018)، وجه صفتی هوش هیجانی (Zhang et al., 2015) و فقدان تکانش‌گری ناکارآمد ویژه‌ی جامعه‌ستیزی (Jones & Paulhus, 2011) را به همراه دارد، برای نمایان ساختن آثار سوء بر شکست روابط بین فردی و بالطبع احساس تنهایی ناشی از درک این شکست‌های پی در پی به زمان بیشتری نیاز دارند.

در رابطه با سؤال دوم مبنی بر امکان تأثیر صفات سه‌گانه‌ی تاریک بر سبک‌های عشق‌ورزی، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که در هر دو نمونه‌ی دانش‌جویان دختر و پسر افزایش در صفات تاریک خودشیفتگی و ماکیاولیسم، احتمال بروز دو سبک عشق‌ورزی واقع‌گرایانه و بازیگرانه را در آنها افزایش می‌دهد. این موضوع، چنان‌که پیش از این در بخش مقدمه نیز مطرح گردید، کاملاً مورد انتظار است. هرچند بایستی به‌طور دقیق‌تر نشان نمود که مطابق یافته‌های پژوهش حاضر، نمره‌ی بالای فرد در صفت تاریک خودشیفتگی، احتمال بروز سبک واقع‌گرایانه عشق را در او افزایش داده و نمره‌ی بالا در صفت تاریک ماکیاولیسم، فرد را بیشتر برای بروز سبک بازیگرانه عشق مستعد خواهد ساخت.

چنان‌که گفته شد تبیین این موضوع با توجه به خصلت نهفته در صفات تاریک خودشیفتگی و ماکیاولیسم و همین‌طور سبک‌های عشق واقع‌گرایانه و بازیگرانه چندان پیچیده و دور از انتظار نیست. به کلام روشن‌تر، چنان‌که در پژوهش جونز و پولهس (Jones & Paulhus, 2011) نیز آمده، تمایز ظریف فرد خودشیفته با دو گروه دیگر سه‌گانه‌ی تاریک در نیاز ویژه او به یک هویت قدرتمند و مثبت نهفته است که نه به منابع و پیامدهای محسوس، بلکه به شأن، احترام و اعتباری که برای آن‌ها در نزد دیگران ایجاد می‌نماید، وابسته است. از این رو بعید به نظر نمی‌رسد افزایش خودشیفتگی در یک فرد خاص، او را به سمت نگرش واقع‌گرایانه عشق سوق دهد. به باور گانا و همکاران (Gana et al., 2013) در این سبک عشق‌ورزی، فرد آگاهانه به دنبال شریک عاطفی خاصی می‌گردد تا از کیفیت‌های اجتماعی و شخصی معتبر وی بهره‌مند گردیده و به مدد همین کیفیت‌های سطح بالا به حس هویت مثبت خویش بیفزاید. به علاوه، برجسته‌ترین ویژگی فردی که در تداعی با نمره‌ی بالای ماکیاولیسم مورد توجه قرار می‌گیرد، فزونی دست‌کاری راهبردی دیگران در مسیر دستیابی به اهداف خویش است که باعث می‌شود فرد ماکیاولی در مقایسه با دو گروه دیگر سه‌گانه‌ی تاریک به‌عنوان فریبکار اجتماعی (social cheater) شناخته شود. به عبارت بهتر نمره‌ی بالا در صفت تاریک ماکیاولیسم، دستیابی به اهداف بلندمدت را به هر قیمت و با هر وسیله‌ای توجیه نموده و تغییر راهبردی در گستره رفتارهای بین فردی از صداقت تا فریب یا از ظلم تا خیرخواهی را مجاز می‌دارد (Jones & Paulhus, 2011). از این رو کاملاً منطقی به نظر می‌رسد که با بالا رفتن نمره‌ی ماکیاولیسم، احتمال بروز سبک عشق‌ورزی بازیگرانه نیز در وی افزایش پیدا کند؛ چرا که به هر صورت در سبک یاد شده نیز فرد عاشق از هرگونه تعهد واقعی نسبت به طرف مقابل خویش بی‌بهره است و عشق را تنها به‌عنوان نوعی بازی برای دریافت تمنیات خویش بازنشانی نموده است (Gana et al., 2013; Murstein et al., 1991).

البته بایستی به خاطر داشت که یافته‌های پژوهش حاضر بر الگوهای دیگری از رابطه‌ی بین صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت و سبک‌های عشق‌ورزی دلالت می‌کند که در نمونه‌ی دانش‌جویان دختر و پسر کاملاً متفاوت است. به‌طور دقیق در نمونه‌ی دانش‌جویان زن، افزایش نمره در صفت جامعه‌ستیزی، با کاهش احتمال بروز سبک‌های عشق رمانتیک، دوستانه و فداکارانه همراه بود؛ در حالی که در نمونه‌ی دانش‌جویان مرد، افزایش نمره ماکیاولیسم به‌طور معنی‌داری انتظار بروز عشق فداکارانه را کاهش داده و

در عین حال افزایش نمره در صفت تاریک خودشیفتگی با افزایش احتمال بروز سبک‌های عشق شیداگونه و فداکارانه همراه خواهد شد.

درخصوص این الگوهای متفاوت در رابطه‌ی صفات تاریک شخصیت زنان و مردان با سبک عشق‌ورزی آن‌ها، می‌توان همسویی با پژوهش‌هایی همچون (Cramer, Markus, Pomerleau, & Gillard, 2015; Hahn, & Bless, 1997; Hendrick, Hendrick, Foote, & Slapion-Foote, 1984; Jonason & Kavanagh, 2010) را مورد توجه قرار داد که بر وجود تفاوت‌های جنسیتی در سبک‌های عشق‌ورزی صحه می‌گذارند؛ اما باز هم بایستی به یاد داشت که تبیین و توجیه چنین الگوهای متفاوتی در خلاء پژوهش‌هایی که تفاوت میان زنان و مردان را در تأثیر صفات تاریک شخصیت بر نگرش به عشق بررسی کرده باشند، دشوار و نادقیق خواهد بود. هرچند می‌توان تأثیر منفی صفت جامعه‌ستیزی بر سبک‌های رمانتیک، دوستانه و فداکارانه عشق (در نمونه‌ی دانش‌جویان دختر) و صفت ماکیاولیسم بر عشق فداکارانه (در نمونه‌ی دانش‌جویان دختر) را با توجه به ماهیت تاریک این دو صفت شخصیتی و توصیفات مربوط به آن‌ها درک نمود.

همچنین فزونی احتمال بروز دو سبک عشق شیداگونه و فداکارانه در نزد دانش‌جویان پسر با صفت برجسته خودشیفتگی را نیز می‌توان به نیاز قدرتمند چنین افرادی به حس مثبت هویت مربوط دانست. به عبارت بهتر شاید بتوان این گمانه را مطرح نمود که در فرهنگ ایرانی، لاقلاً برای مردان جوان، اتخاذ نگرشی که تداوم توجه، محبت و عشق نسبت به محبوب را بدون داشتن هرگونه توقع یا انتظاری وظیفه عاشق می‌داند (سبک عشق فداکارانه) یا نگرشی که عشق را تنها برای خود عشق می‌خواهد و شوریدگی و هیجان عشق را از هر چیزی مهم‌تر می‌داند (سبک عشق شیداگونه) (Gana et al., 2013)، نوعی حس هویت مثبت که نیاز اصلی افراد خودشیفته است را تأمین می‌سازد. البته به‌طور قطع، صحت این موضوع را تنها می‌توان به واسطه پژوهش و مطالعه در سبک‌های عشق‌ورزی کسانی که دارای نمرات بالا در صفت خودشیفتگی هستند، پذیرفت؛ اما به هر حال به‌عنوان یک گمانه و توجیه احتمالی نباید از آن صرف‌نظر نمود.

هرچند در رابطه با سؤال سوم مبنی بر امکان تأثیر صفات سه‌گانه‌ی تاریک بر احساس تنهایی با واسطه سبک‌های عشق‌ورزی نیز یافته‌های پژوهش حاضر باز از الگوهای متفاوت در نمونه‌ی دانش‌جویان دختر و پسر حکایت می‌کنند. به کلام روشن‌تر، یافته‌های پژوهش حاضر در رابطه با نمونه‌ی دانش‌جویان دختر بر مسیری دلالت می‌کند که به موجب آن، افزایش جامعه‌ستیزی آن‌ها با کاهش احتمال بروز سبک عشق رمانتیک همراه گردیده و به واسطه کاهش همین نگرش خاص عشق بر افزایش احساس تنهایی تأثیر گذاشته است. در حالی که در نمونه‌ی دانش‌جویان پسر، افزایش صفت خودشیفتگی بر افزایش احتمال بروز عشق شیداگونه تأثیر گذاشته و به واسطه‌ی افزایش همین نگرش خاص عشق بر افزایش احساس تنهایی تأثیر گذاشته است.

به عبارت بهتر در نمونه‌ی دانش‌جویان دختر و پسر، دو عضو متفاوت از سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با واسطه‌ی دو سبک متفاوت عشق‌ورزی به احساس تنهایی افراد دامن زده‌اند. بدین ترتیب که در مورد

دانش‌جویان دختر، این صفت تاریک جامعه‌ستیزی است که با کاهش احتمال بروز یک نگرش رمانتیک عشق بر احساس تنهایی می‌افزاید و در مورد دانش‌جویان پسر، این صفت تاریک خودشیفتگی است که با افزایش احتمال بروز یک نگرش شیداگونه از عشق بر فزونی احساس تنهایی تأثیر می‌گذارد. برای درک این روابط بایستی به خاطر داشت که از منظر لی (Lee, 1973) عشق در واقع نوعی نگرش است که زمینه یا پیش‌آمدگی خاصی را برای فکر، احساس و رفتار در قبال یک شریک عاطفی مهیا می‌سازد (Gana et al., 2013). از این رو می‌توان گفت صفت جامعه‌ستیزی در دانش‌جویان دختر، بر ایجاد نگرش خاصی از عشق که فرد را نسبت به شریک عاطفی خود صادق و گشوده ساخته و یک رابطه‌ی عمیق و فراگیر را جستجو می‌نماید، تأثیر منفی خواهد گذاشت. این نگرش خاص با عنوان سبک عشق‌ورزی رمانتیک شناخته می‌شود و به گواهی پژوهش‌های گذشته (همچون Cramer et al., 2015) سبک عشقی است که بیشترین رضایتمندی را در رابطه با جنس مخالف برای دختران ایجاد می‌نماید. شاید همین موضوع هم در یافته‌های پژوهش حاضر رابطه‌ی جامعه‌ستیزی و سبک عشق رمانتیک را به افزایش نمرات احساس تنهایی در نمونه‌ی دانش‌جویان دختر ختم نموده است. از سوی دیگر، با تکیه بر یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که صفت خودشیفتگی در دانش‌جویان پسر، بر ایجاد نگرش خاصی از عشق که فرد را مشتاق یگانگی و وحدت کامل با محبوب ساخته، تأثیر مثبت خواهد گذاشت. این نگرش خاص با سبک عشق‌ورزی شیداگونه شناخته می‌شود و به تأیید پژوهش‌های پیشین (Hendrick et al., 1998) سبک عشقی است که عشق را به‌عنوان نوعی شوریدگی و شیدایی پذیرفته و تجربه هجران، درد و غم را در فرایند عشق بدیهی می‌داند. شاید همین موضوع نیز باعث می‌شود که مسیر تأثیر خودشیفتگی به عشق شیداگونه در نهایت به افزایش احساس تنهایی در نمونه‌ی دانش‌جویان دختر ختم گردد.

نتیجه‌گیری

به هر حال به‌طور واضح بایستی اذعان نمود که تبیین و درک این دو الگوی متفاوت - که یکی تنها از جامعه‌ستیزی برخاسته و تنها برای نمونه‌ی دختران مؤثر است و دیگری از خودشیفتگی برمی‌خیزد و تنها برای نمونه‌ی پسران عمل می‌کند، مستلزم پژوهش و مطالعه‌های بیشتری در این حوزه است. اما باز هم باید به خاطر داشت که تمرکز بر اتخاذ یک دیدگاه کلی از این یافته‌ها نشان می‌دهد که سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با واسطه‌ی سبک عشق‌ورزی بر احساس تنهایی افراد تأثیر می‌گذارد. این موضوع انتظار برآمده از پیشینه پژوهشی در رابطه با سؤال سوم پژوهش حاضر را مورد تأیید قرار می‌دهد. هرچند تمرکز بر الگوهای متفاوت چنین تأثیری در دو نمونه‌ی دانش‌جویان دختر و پسر بر این ضرورت نیز تأکید می‌نماید که پژوهش‌های آتی به جای بررسی تفاوت جنسیتی در نمرات صفات تاریک شخصیت - چنان‌که در پژوهش‌های گذشته (Furnham & Tricker, 2010; Jonason et al., 2009; Jonason, Li, & Buss, 2010; Jonason, Koenig, et al., 2011) مورد توجه قرار گرفته است - بایستی مکانیسم‌های متفاوتی را مورد توجه قرار دهند که تحت تأثیر این سه‌گانه‌های تاریک در دختران و پسران ایجاد می‌گردد.

پژوهش حاضر به واسطه‌ی تکیه بر یک روش تحقیق هم‌بستگی دارای محدودیت است و در نتیجه لازم است استنباط علی از نتایج آن با احتیاط صورت گیرد. به علاوه در این پژوهش تنها به اطلاعات به دست آمده از نمونه دانش‌جویان اکتفا شده است؛ از این رو، در تعمیم نتایج به گروه‌های سنی مشابه از جمعیت جوان غیر دانش‌جویی بایستی محتاط بود. پیشنهاد می‌شود با توجه به این که حوزه‌ی سه‌گانه‌ی صفات تاریک شخصیت هنوز هم از جمله زمینه‌های جدید روان‌شناسی به شمار می‌آید در پژوهش‌های آتی نسبت به بررسی چگونگی تأثیر این صفات بر روابط بین فردی و مکانیسم‌های واسطه‌ی آنها توجه گردد. این موضوع به ویژه در روابط عاطفی افراد با جنس مخالف و همین‌طور در روابط کاری افراد در محیط‌های شغلی می‌تواند به درک بیشتر از صفات تاریک شخصیت کمک کند.

سپاسگزاری

بدین وسیله قدردانی صمیمانه‌مان را به تمامی دانش‌جویانی که به واسطه‌ی تکمیل پرسش‌نامه‌ها در مطالعه حاضر شرکت نموده‌اند، تقدیم می‌نماییم.

References

- Botwin, M., Buss, D. M., & Shackelford, T. K. (1997). Personality and mate preferences: Five factors in mate selection and marital satisfaction. *Journal of Personality, 65*, 107–136.
- Buss, D. M. (1991). Conflict in married couples: Personality predictors of anger and upset. *Journal of Personality, 59*, 663–688.

- Cramer, K., Marcus, J., Pomerleau, C & Gillard, K. (2015). Gender Invariance in the Love Attitudes Scale based on Lee's Color Theory of Love. *Testing, Psychometrics, Methodology in Applied Psychology*, 22(3), 403-413.
- Davarpanah, F. (1995). *Standardization of Revised Version of UCLA Loneliness Scale for Yousef 18-8 Girls in Tehran*. Master thesis in Educational Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Alameh Tabatabaee University. (Persian)
- Davies, M. F. (1996). EPQ correlates of love styles. *Personality and Individual Differences*, 20(2), 257-259.
- De Bruyn, E. H., & Cillessen, A. H. (2006). Popularity in Early Adolescence: Prosocial and Antisocial Subtypes. *Journal of Adolescents Research*, 21(6), 607-627.
- Figueredo, A.J., Vasquez, G., Brumbach, B.H., Sefcek, J.A., Kirsner, B.R., & Jacobs, W.J. (2005). The K-factor: Individual differences in life history strategy. *Personality and Individual Differences*, 39, 1349-1360.
- Fricker, J., & Moore, S. (2002). Relationship satisfaction: The role of love styles and attachment styles. *Current Research in Social Psychology*, 7(11), 182-204.
- Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of Personality: A 10 Year Review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7(3), 199-216.
- Furnham, A., & Trickey, G. (2011). Sex differences in the dark side traits. *Personality and Individual Differences*, 50, 517-522.
- Gana, K., Saada, Y., & Untas, A. (2013). Effects of love styles on marital satisfaction in heterosexual couples: A dyadic approach. *Marriage and Family Review*, 49(8), 754-772.
- Graziano, W. G., & Tobin, R. M. (2009). Agreeableness. In M. R. Leary & R. H. Hoyle (Eds.), *Handbook of individual differences in social behavior* (p. 46-61). The Guilford Press.
- Hahn, J., & Blass, T. (1997). Dating partner preferences: A function of similarity of love styles. *Journal of Social Behavior & Personality*, 12, 595-610.
- Heinrich, L. M., & Gullone, E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Clinical Psychology Review*. 26, 695-718.
- Hendrick, C., Hendrick, S. S., & Dicke, A. (1998). The Love Attitude Scale: Short form. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15, 147- 159.
- Jakobwitz, S., & Egan, V. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences*, 40, 331-339.

- Jokar, B., & Rostami, (2014). The relationship between family communication orientations and loneliness: The mediating role of spiritual identity. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 4(2), 1-18. (Persian)
- Jonason, P. K., & Kavangah, P. (2010). The dark side of love: Love styles and the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 49, 606-610.
- Jonason, P. K., Koenig, B., & Tost, J. (2010). Living a Fast Life: The Dark Triad and Life History Theory. *Human Nature*, 21, 428-442.
- Jonason, P. K., Li, N. P., & Buss, D. M. (2010). The costs and benefits of the Dark Triad: Implications for mate poaching and mate retention tactics. *Personality and Individual Differences*, 48, 373-378.
- Jonason, P. K., Li, N. P., Webster, G. D., & Schmitt, D. P. (2009). The Dark Triad: Facilitating a short-term mating strategy in men. *European Journal of Personality*, 23, 5-18.
- Jonason, P. K., Norman, P., Webster, G. D., & Schmitt, D. P. (2009). The Dark Triad: Facilitating a Short-Term Mating Strategy in men. *European Journal of Personality*, 23(1), 5-18.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2011). Differentiating the dark triad within the interpersonal circumplex. In L. M. Horowitz & S. Strack, *Handbook of Interpersonal Psychology: Theory, Research, Assessment, and Therapeutic Interventions* (pp. 249-269). New York: Wiley & Sons.
- Mallandian, I., & Davies, M. F. (1994). The colors of love: Personality correlates of love styles. *Personality and Individual Differences*, 17(4), 557-560.
- Mirdrikvand, F., Panahi, H., & Hoseyni Ramaghani, N. (2016). Loneliness of the elderly: The role of communication skills, social support and functional and functional disability. *Journal of Aging Psychology*, 2, 103-113.
- Mohammad Poore, K., Amraee, Y., & Mohammad Poore, M. (2016). To examine the relationship styles of sex with mental health of working women township Romeshgan. *International Conference on Psychology, Educational and Behavioral Sciences*, 12-13 July, Tehran, Iran. (Persian)
- Montgomery, M. J., & Sorell, G. T. (1997). Differences in love attitudes across family life stages. *Family Relations*, 46, 55-61.
- Murstein, B. I., Merighi, J. R., & Vyse, S. A. (1991). Love styles in the United States and France: Across-cultural comparison. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 10(1), 37-46.
- Nabawi Hasar, K., Arefi, M., & Yousefi, N. (2014). The Effectiveness of Family therapy with emphasis Bowen emotion System on love styles and Intimacy in women. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 4(2), 83-98. (Persian)

- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556-563.
- Rajabi, Gh., Abbasi, G., & Khojaste Mehr, R. (2012). Do girls are more pragmatic than Boys? Comparing love styles among students. *Quarterly Journal of Psychological Models and Methods*, 10(3), 95-106.
- Rahimzadeh, S., & Bayat, M., & Anari, A. (2010). Loneliness and social self-efficacy in adolescence. *Developmental Psychology*, 6(22), 87-96. (Persian)
- Rohmann, E., Führer, A., & Bierhoff, H. W. (2016). Relationship Satisfaction across European Cultures: The Role of Love Styles. *Cross-Cultural Research*, 50(2), 178-211.
- Russel, D., Peplau, L. A., & Cutrona, C. E. (1980). The revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(3), 472-480.
- Spain, S. M., Harms, P. D., & Lebreton, J. M. (2013). The dark side of personality at work. *Journal of Organizational Behavior*, 35, 541-560.
- Taghavi Dinani, P., Zarbakhsh, M., Samkhaniyan, E., Hamidi, M., & Arkiyan, F. (2014). Study on the relationship between love attitudes and marital satisfaction among married women. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 3(3), 468-474.
- Vize, C. E., Collison, K. L., Miller, J. D., & Lynam, D. R. (2020). The “core” of the dark triad: A test of competing hypotheses. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 11(2), 91-99.
- Wai, M., & Tiliopoulos, N. (2012). The affective and cognitive empathic nature of the dark triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 52(7), 794-799.
- Yousefi, N., Beshlideh, K., Isanejad, O., Shirbeigi, N., & Etemadi, O. (2011). The relationship between loving styles and marital quality in married couples. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 1(1), 21-36. (Persian)
- Yousefi, R., & Piri, F. (2016). Psychometric properties of Persian version of Dirty Dozen Scale. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 22(1), 67-76. (Persian)
- Vedes, A., Hilpert, P., Nussbeck, F., Randall, A. K., Bodenmann, G., & Lind, W. R. (2016). Love styles, coping, and relationship satisfaction: A dyadic approach. *British Journal of Social Psychology*, 23(1), 84-97.
- Vernon, P. A., Villani, V. C., Vickers, L. C., Harris, J. A. (2008). A behavioral genetic investigation of the dark triad and big-five. *Personality and Individual Differences*, 44, 445-452.

Zhang, W., Zou, H., Wang, M., & Finy, M. S. (2015). The role of the Dark Triad and two constructs of emotional intelligence on loneliness in adolescents. *Personality and Individual Differences*, 75, 74-79.

